

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS-4101-001-06/2014
P/14/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer
i tytuł kontroli

P/14/001. Pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.

Kontrolerzy

Elżbieta Sieteska-Nielepkowicz, główny specjalista k.p.,
upoważnienie do kontroli nr 89387 z 22 maja 2014 r.,
Jarosław Odachowski, główny specjalista k.p.,
upoważnienie do kontroli nr 89385 z 22 maja 2014 r.

(akta kontroli str. 2-5)

Jednostka
kontrolowana

Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Lipińska 2,
01-833 Warszawa, zwane dalej „WCPR” lub „Centrum”.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Pani Jolanta Sobczak, Dyrektor WCPR od 16 sierpnia 2006 r.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹, WCPR prawidłowo realizowało zadania związane z usamodzielnianiem wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, zapewniając odpowiednie środki finansowe i pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w posiadanym zasobie mieszkań chronionych oraz zasobie mieszkaniowym miasta st. Warszawy.

W latach 2012-2013, z grupy 417 wychowanków pieczy zastępczej, którzy osiągnęli pełnoletniość, 397 (95%) posiadało indywidualny program usamodzielnienia („IPU”), przy czym 236 (59%) nie objęto żadnymi formami pomocy wynikającymi z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² (dalej: „ustawa o pieczy zastępczej”), ponieważ ich zdecydowana większość (93%) pozostała w pieczy zastępczej i kontynuowała naukę.

Z ustaleń kontroli wynika, że proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej nie był w pełni skuteczny. Stwierdzono bowiem liczne przypadki³ niewywiązania się wychowanków pieczy zastępczej z obowiązków zawartych w IPU, co może świadczyć, że programy te opracowano bez faktycznego rozpoznania potrzeb i możliwości ich zrealizowania przez wychowanków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie usamodzielnienia wychowanków, w tym wybór form pomocy

Opis stanu
faktycznego

1. Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2012-2013 obejmowało pomocą usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i ośrodki socjoterapii, schroniska dla nieletnich oraz zakłady poprawcze⁴.

Pomoc udzielana była na podstawie przepisów ustawy o pieczy zastępczej oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵ oraz opracowanego przez Centrum *Indywidualnego programu usamodzielnienia*, który zawierał przyjęte przez wychowanka do realizacji zadania,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. Nr 2013, poz. 135 ze zm.

³ W 15 spośród 40 objętych kontrolą

⁴ WCPR w latach 2012-2013 nadzorował w instytucjonalnej pieczy zastępczej 23 placówki opiekuńczo-wychowawcze (19 publicznych i 4 niepubliczne) typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego i rodzinnego dla 732 dzieci w 2012 r. i 714 w 2013 r. W tym okresie funkcjonowały odpowiednio 1.334 i 1.248 rodzin zastępczych, w których przebywało 1.663 i 1.637 dzieci.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.

sposoby i formy ich realizacji, osoby odpowiedzialne oraz osoby i instytucje wspierające, a także terminy realizacji poszczególnych działań.

Zadania związane z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków realizowane były przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (w odniesieniu do wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej), przez pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych (w odniesieniu do wychowanków placówek warszawskich) oraz przez pracowników Centrum w przypadku osób powracających do Warszawy, a przebywających w placówkach zlokalizowanych poza miastem stołecznym Warszawą. W bezpośrednich kontaktach z rodziną zastępczą i wychowankiem, koordynatorzy rozpoznawali potrzeby i sytuację wychowanka przed osiągnięciem pełnoletności, a także oceniali samodzielność i zdolności dziecka, wsparcie w procesie usamodzielnienia od dotychczasowej rodziny oraz konieczny plan usamodzielniania. Realizacją zadań w omawianym zakresie w 2012 r. zajmowało się 70 pracowników na 57,5 etatach⁶, w tym: 18 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zwanych dalej koordynatorami, 23 pracowników socjalnych, 12 pedagogów, 5 psychologów, 2 terapeutów i 2 wychowawców w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Na 31 grudnia 2013 r. zatrudnienie wzrosło do 84 pracowników (71,5 etatu)⁷, w tym o 11 koordynatorów.

Według stanu na dzień 31 maja 2014 r., zatrudnienie zwiększyło się o kolejnych 5 pracowników (76,5 etatów)⁸ bezpośrednio współpracujących z podopiecznymi (3 koordynatorów i o 2 pracowników socjalnych), tj. jeden koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje w kontakcie z 30 rodzinami zastępczymi (rodzinnymi domami dziecka) i 10-12 usamodzielnianymi wychowankami rodzinnej pieczy zastępczej. Dodać należy, że z pozostałymi rodzinami zastępczymi spokrewnionymi i niezawodowymi, niezakwalifikowanymi do pracy z koordynatorem, współpracują pracownicy socjalni (organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej) – jeden pracownik wspiera 65-67 rodzin zastępczych. NIK pozytywnie ocenia osiągnięcie przez WCPR wymaganego stanu zatrudnienia określonego w art. 77 ust. 4 ustawy o pieczy zastępczej.

Ponadto, w ramach Działu ds. Pieczy Zastępczej, wyznaczono Zespoły: ds. usamodzielniania wychowanków i ds. rodzinnej pieczy zastępczej, w których pracownicy oraz koordynatorzy wspierali usamodzielniających się podopiecznych.

(akta kontroli, str. 295-307)

2. W okresie objętym kontrolą, WCPR przyznawał pomoc usamodzielnianym 1.273 pełnoletnim wychowankom⁹ na działania wymienione także w art. 140 ust. 1 pkt 1 ustawy o pieczy zastępczej, tj. na kontynuowanie nauki, usamodzielnianie oraz zagospodarowanie. W liczbie tej 329 wychowanków usamodzielnianych było po 1 stycznia 2012 r., na podstawie ustawy o pieczy zastępczej. Pomoc była udzielana w następujących formach:

- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla 82 wychowanków, w tym 3 na podstawie ustawy o pieczy zastępczej;
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla 1.006 wychowanków, w tym 212 na podstawie ustawy o pieczy zastępczej;
- pomoc na zagospodarowanie dla 185 wychowanków, w tym 13 osób na podstawie ustawy o pieczy zastępczej;
- pomoc w uzyskaniu mieszkania chronionego dla 34 wychowanków na podstawie ustawy o pieczy zastępczej;
- pomocy w uzyskaniu zatrudnienia uzyskało 67 wychowanków na podstawie ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 8, 79-80, 84, 88-91)

W latach 2012-2013, liczba wychowanków pieczy zastępczej urodzonych w latach 1994-1995, uprawnionych do świadczeń związanych z usamodzielnieniem, wynosiła 417 osób, z tego 253 z

⁶ Z tego 57 osób (44,5 etatu): 8 kierowników, 18 koordynatorów, 17 pracowników socjalnych, 12 pedagogów, 5 psychologów, 2 terapeutów oraz 2 (podinspektor i referent) realizowali zadania związane z usamodzielnieniem.

⁷ W 2013 r. zadania związane z usamodzielnieniem realizowało 69 pracowników (56,5 etatu), w tym dodatkowo zatrudnionych 11 koordynatorów i 1 pedagog.

⁸ Według stanu na dzień 31 maja 2014 r. usamodzielnianiem zajmowały się 72 osoby (59,5 etatu), dodatkowo zatrudniono 3 koordynatorów pieczy zastępczej.

⁹ Z tego 110 osób, w tym 32 z rodzin zastępczych, a 78 z placówek opiekuńczo-wychowawczych rozpoczęło pobieranie świadczeń w 2012 r.

pieczy rodzinnej, a 164 z instytucjonalnej. Z grupy tej 397 wychowanków¹⁰ posiadało zatwierdzony indywidualny program usamodzielnienia, a 20 nie zostało objętych procesem usamodzielnienia. W pieczy zastępczej pozostało łącznie 219 wychowanków, z tego 115 w 2012 r. i 104 w 2013 r. Pieczę zastępczą opuściło łącznie 243 wychowanków, z tego 104 w 2012 r. i 139 w 2013 r.

(akta kontroli str. 8, 79-81, 84, 88-91)

Z grupy 397 wychowanków pieczy zastępczej posiadających IPU, 236 uprawnionych (59%) nie zostało objętych żadnymi formami pomocy (nie złożyli wniosków). Najczęściej pozostawali w pieczy zastępczej (219 wychowanków¹¹) i kontynuowali naukę. W grupie 56 wychowanków z placówek instytucjonalnych, 17 (30%) nie skorzystało z programu usamodzielnienia w latach 2012-2013, przy czym 12 złożyło wnioski w 2014 r., dwóch samowolnie opuściło placówkę przed osiągnięciem pełnoletności, a trzech zerwało kontakt z placówką.

(akta kontroli str. 84-85, 88-91)

W latach 2012-2013 20 z 417 uprawnionych (5%) wychowanków pieczy zastępczej nie podjęło procesu usamodzielnienia¹². Analiza dokumentacji dotyczącej 15 losowo wybranych wychowanków¹³, którzy nie podjęli procesu usamodzielnienia wykazała, że wszystkie osoby (5), uzyskujące pełnoletność w 2012 r., a nie podejmujące procesu usamodzielnienia, przebywały samowolnie poza pieczą „na ucieczce” od 2 miesięcy do roku przed ukończeniem 18 lat. Z pozostałych analizowanych 10 spraw, 5 wychowanków „uciekło z pieczy” w okresie od 4 miesięcy do 1,5 roku i 3,5 roku przed uzyskaniem pełnoletności. Pozostali nie byli zainteresowani uczestniczeniem w procesie usamodzielnienia, i odmówili wskazania opiekuna i opracowania IPU. Analiza wybranych spraw wykazała, że w 2013 r. w jednym przypadku podopiecznego domu dziecka, który nie spełniał przesłanek art. 141 ustawy o pieczy i nie był uprawniony do świadczeń pieniężnych dla osób usamodzielnianych, nie była dostępna dokumentacja świadcząca o motywowaniu go do udziału w procesie usamodzielnienia i wytypowaniu do udziału w Projekcie Integracja dla samodzielności. NIK nie może przyjąć złożonego w tej sprawie wyjaśnienia, że przyczyną była decyzja wychowanka, który odmówił przystąpienia do niego wskazując na inny, ważniejszy dla niego obszar planów edukacyjnych i zawodowych, ponieważ dokumenty zgromadzone w teczkę podopiecznego nie potwierdzają takiej decyzji wychowanka¹⁴.

(akta kontroli str. 81, 86, 87, 417-465)

3. Wychowankowie placówek oraz rodzin zastępczych przed ukończeniem 18 lat z wielomiesięcznym wyprzedzeniem informowani byli¹⁵, w bezpośrednich rozmowach na temat procesu usamodzielniania, o przysługujących im prawach, możliwości korzystania ze świadczeń, jak i obowiązkach. Natomiast w przypadku rezygnacji, po osiągnięciu pełnoletności, z programu usamodzielnienia, podopieczni składali oświadczenia, że zostali zapoznani z przysługującymi im formami pomocy, jednak nie są zainteresowani skorzystaniem z nich. Koordynatorzy i pracownicy socjalni kładli przede wszystkim nacisk na kontynuowanie nauki i zdobycie wykształcenia umożliwiającego podjęcie pracy. Motywowali podopiecznych do lepszego funkcjonowania, korzystania z innych form wsparcia, np. proponowanych przez stowarzyszenia, fundacje itp.

(akta kontroli str. 81, 85-86, 422, 454)

Pracownicy Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, Działu ds. Pieczy Zastępczej, podczas kwartalnych spotkań, informowali dyrektorów warszawskich placówek opiekuńczo-wychowawczych o istotnych zmianach w przepisach prawnych. Omawiali sprawy i problemy związane z realizacją procesu usamodzielniania podopiecznych, a także pozostawali w stałym kontakcie z pracownikami placówek odpowiedzialnymi za realizację tego zadania.

3.1. Na stronie internetowej WCPR www.wcpr.pl dostępne są dla zainteresowanych informacje o świadczonych przez Centrum usługach, ze wskazaniem osób właściwych do kontaktu, procedury

¹⁰ Z tego 219 w 2012 r., a 147 w 2013 r. oraz 250 z pieczy rodzinnej i 147 z instytucjonalnej.

¹¹ Łącznie 219 osób, w tym 180 z rodzinnej i 39 z instytucjonalnej pieczy zastępczej.

¹² Najwięcej, 14 osób uciekło z placówek przed osiągnięciem pełnoletności, jedna uzyskała pełnoletność przebywając w AŚ, a 2 złożyły oświadczenia o rezygnacji ze świadczeń i odmowie podpisania IPU.

¹³ 5 osób z 2012 r. i 10 z 2013 r.

¹⁴ W notatce służbowej z 12 lipca 2013 r., pracownik socjalny Domu Dziecka zapisał, że do dnia osiągnięcia pełnoletności i opuszczenia placówki K.K. nie zgłosił się w celu uzyskania pomocy w przygotowaniu dokumentów dotyczących opiekuna usamodzielnienia oraz Indywidualnego Programu Usamodzielnienia.

¹⁵ W placówkach – przez pracownika socjalnego i wychowawcę, a w rodzinie zastępczej – przez koordynatora, w obecności opiekuna.

postępowania i wzory wniosków. Strona była aktualizowana w zależności od zmieniających się przepisów prawa oraz opracowanych do nich wytycznych.

Na stronie Centrum, w zakładce *Komu pomagamy: Usamodzielniani wychowankowie*, dostępne są informacje w podziale na trzy kategorie, aby ułatwić poszukiwanie osobom zainteresowanym. Dane zawarte na stronie zawierają informacje dotyczące procesu usamodzielnienia. Jedną z grup stanowią osoby usamodzielniane po 1 stycznia 2012 r. Informacje te zawierały obowiązujące przepisy prawne, rodzaje przysługujących świadczeń, warunki ich przyznania, a także informacje kto udziela pomocy oraz gdzie można złożyć wniosek.

(akta kontroli str. 102-124)

Ponadto na stronach, o których jest mowa, przedstawione były informacje o realizowanym projekcie systemowym z zakresu pomocy i integracji społecznej, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pn. *Integracja dla samodzielności*. Centrum kontynuowało realizację tego, rozpoczętego 1 lipca 2008 r., projektu. Jego zakończenie planowane jest na 30 czerwca 2015 r.¹⁶ Całokształt działań podejmowanych w ramach projektu, z wykorzystaniem różnych instrumentów aktywnej integracji dobranych do indywidualnych potrzeb uczestników, nakierowany jest na usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Celem projektu jest wzrost stopnia samodzielności życiowej młodych osób (w wieku od 15 do 25 lat), stojących przed perspektywą opuszczenia pieczy zastępczej i dobrowolnie¹⁷ deklarujących chęć udziału w projekcie, przez wyrównywanie szans na usamodzielnienie się wychowanków w wymiarach: zawodowym, ekonomicznym i społecznym. W projekcie zdefiniowano zadania oraz narzędzia i instrumenty dla ich realizacji. Opisano też wskaźniki pomiaru celu oraz źródło weryfikacji (pozyskania) danych do pomiaru wskaźnika oraz częstotliwość pomiaru i monitoringu uczestników. Do końca 2013 r. w projekcie wzięło udział 5.081 osób, z czego 3.206 zakończyło, a 242 osoby przerwały zaplanowane formy wsparcia.

(kontroli str. 103-105, 232-290, 308-309)

4. W latach 2012-2013, środki na pokrycie wydatków związanych z wypłatą świadczeń na usamodzielnienie¹⁸ były wystarczające. Wydatki wynosiły 2.958.632 zł w 2012 r., i 3.186.665 zł – w 2013 r., co stanowiło w 2012 r. 16%, a w 2013 r. 18% w relacji do wydatków poniesionych na świadczenia związane z pieczą zastępczą. Przy opracowywaniu planu finansowego brano pod uwagę m.in. wykonanie wydatków w roku poprzednim oraz szacunkowe dane, uzyskane z działów merytorycznych¹⁹, w zakresie liczby poszczególnych świadczeń oraz ich wysokości.

(akta kontroli, str. 6-8, 167-197, 292)

W ewidencji księgowej wydatki związane ze wszystkimi formami usamodzielnienia ujmowano w szczególności do paragrafu klasyfikacji budżetowej, tj. w ramach paragrafu 311 *Świadczenia społeczne*²⁰. Wydatki na usamodzielnienie osób opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą ujęto w dziale 852 rozdział 85201 *Placówki opiekuńczo-wychowawcze*, § 3110 i § 3119²¹ *Świadczenia społeczne*. Wydatki na usamodzielnienie osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą wykazano w dziale 852, rozdział 85204 *Rodziny zastępcze*, § 3110 i § 3119 *Świadczenia społeczne*, wśród innych wydatków związanych z funkcjonowaniem rodzin zastępczych. W rozdziale 85201 w § 3110 *Świadczenia społeczne*, w 2012 r. wydatkowano 946,3 tys. zł, a w § 3119 – 161,8 tys. zł²², natomiast w 2013 r. – 1.116,8 tys. zł oraz 187,1 tys. zł²³ (na 2014 r. zaplanowano

¹⁶ Budżet projektu opiewa na kwotę 53.025.336 zł, w tym dofinansowanie ze środków UE i krajowych wynosił 47.457.675 zł, a wkład własny do projektu 5.567.660 zł.

¹⁷ Podopieczni uczestniczyli w grupowych spotkaniach informacyjnych o założeniach projektu, zasadach uczestnictwa i proponowanych ofertach programowych. Na spotkaniach poznawali przedstawicieli realizujący projekt oraz aktualnych uczestników, którzy opowiadali o własnych doświadczeniach.

¹⁸ Według sprawozdań Rb-28S wykonanie wydatków na usamodzielnienie wynosiło odpowiednio 93% w 2012 r., 98% w 2013 r. i 37% (według stanu na 31 maja 2014 r.).

¹⁹ W zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej dane dotyczące liczby osób usamodzielnianych i planowanych wydatków określano na podstawie danych z autorskiego programu placówki opiekuńczo-wychowawcze, baza danych o wychowankach. W zakresie rodzinnej pieczy zastępczej są to tylko wyłącznie dane szacunkowe na podstawie wydatków roku bieżącego, z zabezpieczeniem przyrostu wydatków (na poziomie 3-5%).

²⁰ W ramach paragrafu ujmowano też inne wydatki związane z wypłatą świadczeń dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

²¹ Wkład własny WCPR na świadczenia społeczne w projekcie Integracja dla samodzielności.

²² Na 2012 r., na usamodzielnienie osób opuszczających instytut. pieczę zastępczą zaplanowano 1.102,7 tys. zł i 162 tys. zł.

kwotę 1.568,7 tys. zł oraz 234,1 tys. zł).

W rozdziale 85204 *Rodziny zastępcze*, § 3110 i § 3190 *Świadczenia społeczne* wydatkowano na usamodzielnienie 1.640,5 tys. zł oraz 210,1 tys. zł, a w 2013 r. – 1.670 tys. zł i 212,8 tys. zł (na 2014 r. zaplanowano kwoty: 1.696,3 tys. zł i 347,6 tys. zł).

5. W latach 2012-2013 Centrum składało Wojewodzie Mazowieckiemu sprawozdania półroczne z wykonywania zadań przez powiat według ustalonego wzoru²⁴. Sprawozdania te sporządzane były na podstawie decyzji o przyznaniu świadczenia, przy pomocy arkusza kalkulacyjnego Excel. Według sprawozdań na poszczególne formy pomocy w okresie objętym kontrolą wydatki nieznacznie rosły (z 2.178,151 zł w 2012 r. do 2.312.426 zł w 2013 r.), a największe poniesiono na świadczenia związane z kontynuowaniem nauki (76-77% ogólnych kosztów²⁵). Znacznie mniejsze kwoty, stanowiące około 15% wydatków ogółem (w 2012 r. – 427.174 zł, a w 2013 r. – 433.719 zł), wydatkowano na tzw. zagospodarowanie, a wydatki na usamodzielnienie²⁶ stanowiły 7% - 8% ogólnych kosztów. Kwoty wydatków (ogółem) wykazane w tych sprawozdaniach różniły się²⁷ od wykazanych w sprawozdaniach Rb-28 S, co wynikało z odmiennego prezentowania wydatków na usamodzielnianie.

(akta kontroli, str. 203-231, 293-294)

Centrum terminowo wprowadzało dane do sprawozdań Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz terminowo przekazywało sprawozdania do GUS, w zakresie liczby wychowanków pozostających²⁸ w pieczy zastępczej w wieku 18-24 lata oraz odpływ wychowanków powyżej 18 roku życia z tej pieczy, które powróciły do rodziny naturalnej lub założyły własne gospodarstwo domowe, w tym np. wyjechały za granicę.

6. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej m. st. Warszawy na lata 2013-2015 został przyjęty uchwałą Rady m.st. Warszawy z 21 listopada 2013 r.²⁹.

WCPR współpracowało³⁰ przy opracowaniu projektu Programu. W dniu 18 maja 2012 r. Centrum przekazało Dyrektorowi Biura Polityki Społecznej Urzędu m.st. Warszawy projekt programu do wykorzystania przy tworzeniu programu rozwoju pieczy zastępczej m.st. Warszawy na lata 2012-2014. Zwracało się również w lipcu 2012 r. o pilne zaakceptowanie proponowanych rozwiązań, ze względu na potrzebę zaplanowania środków finansowych związanych z pieczą zastępczą w projekcie budżetu na 2013 r. Ponadto w styczniu 2013 r. Centrum przedstawiało uwagi do opracowywanego projektu Programu, a w lutym 2013 r. uaktualniło dane statystyczne dotyczące pieczy zastępczej w Warszawie.

(akta kontroli str. 11-69)

Głównym celem Programu jest rozwój pieczy rodzinnej i objęcie tą formą opieki wszystkich dzieci do 7 roku życia³¹ oraz sukcesywne dostosowanie istniejących 30 osobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych do mniejszych – 14 osobowych. W Programie sformułowano trzy cele strategiczne³², dla których wyznaczono zadania. Ustalono sposób i terminy, a także przewidywane efekty realizacji programu, przez szczegółowo wymienione działania. Wskazano również źródła

²³ Na 2013 r., na usamodzielnienie osób opuszczających instytut. pieczę zastępczą zaplanowano 1.149,4 tys. zł i 187,3 tys. zł.

²⁴ Wzór sprawozdania zawarto w zał. nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 240) oraz w zał. nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1371).

²⁵ W 2012 r. – 2.851.395 zł, a w 2013 r. – 2.994.006 zł.

²⁶ W 2012 r. – 246.070 zł, w 2013 r. – 247.861 zł.

²⁷ O 107.237,32 zł w 2012 r. i o 192.658,67 zł w 2013 r.

²⁸ Pełnoletni wychowankowie, którzy za zgodą dotychczasowej rodziny zastępczej lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej podjęli decyzję o pozostaniu w dotychczasowej formie pieczy.

²⁹ Uchwała nr LXXI/1845/2013 Rady m.st. Warszawy z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w m.st. Warszawie na lata 2013-2015.

³⁰ Uchwała nr XXXVI/916/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 17 maja 2012 r. w sprawie nadania statutu WCPR, w którym zapisano współpracę w opracowaniu i realizacji trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej (Dz. U. Woj. Mazowieckiego z dnia 31 maja 2012 r., poz. 4448).

³¹ Po 1 stycznia 2012 r. nie mogą być kierowane do pieczy instytucjonalnej.

³² I. Zorganizowanie pieczy zastępczej; II. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i III. Tworzenie warunków sprzyjających indywidualizacji pracy z dzieckiem, m.in. przez modernizację placówek opiekuńczo-wychowawczych.

finansowania Programu³³. W pierwszym celu przewidziano wprowadzenie pilotażowego modelu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej przebywających w mieszkaniach chronionych. wypracowanego przez organizację pozarządową, którego zakończenie planowane jest na listopad 2014 r.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w m. st. Warszawie podlega zarówno monitoringowi, jak i ewaluacji. Celem monitoringu jest ocena procesu wdrażania Programu, a podstawowym kryterium są przyjęte wskaźniki i przewidywane efekty realizacji w odniesieniu do poszczególnych celów i zadań. Monitoring ma być przeprowadzany każdorazowo, w terminie 2 tygodni, licząc od projektowanej daty zakończenia realizacji danego celu (zadania).

Stwierdzono, że realizacja Programu nie przebiegała zgodnie z harmonogramem. Koordynację działań Programu powierzono Biuru Pomocy i Projektów Społecznych, które odpowiada m.in. za dokonywanie oceny realizacji zadań. WCPR zostało natomiast wyznaczone w Programie, jako jeden z realizatorów. Na realizację Programu, w budżecie WCPR wyodrębniono środki w ramach zadań statutowych w zakresie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

7. WCPR w latach 2013-2014 składał do Urzędu m.st. Warszawy sprawozdania z działalności Centrum, w tym przedstawiał realizację zadań w zakresie usamodzielniania pełnoletnich wychowanków. Stosownie do art. 182 ust. 5 ustawy o pieczy zastępczej, Dyrektor WCPR przedstawiała także do dyrektora Biura Pomocy i Projektów Społecznych³⁴ zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, które jednak nie były w znacznym stopniu uwzględniane. Ze zgłoszonych 20 potrzeb w 2013 r., w 2014 r. powtórzono 14, które nie zostały uwzględnione, mimo przyjęcia ich do realizacji w uchwalonym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w m.st. Warszawie na lata 2013-2015.

(akta kontroli, str. 15-20, 70 - 78, 92 - 101, 125-150)

W okresie objętym kontrolą, usamodzielnianie wychowanków pieczy zastępczej nie było przedmiotem odrębnego punktu obrad sesji Rady Miasta Stołecznego Warszawy, ani też posiedzenia jej komisji, tj. Komisji Polityki Społecznej i Przeciwdziałania Patologiom. Sprawy te były omawiane pośrednio na posiedzeniu ww. Komisji w dniu 19 listopada 2013 r., podczas opiniowania projektu uchwały Rady m.st. Warszawy w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w m.st. Warszawie na lata 2013-2015.

(akta kontroli, str. 309)

8. Działalność Centrum, w okresie objętym kontrolą NIK, nie była objęta kontrolą w zakresie realizacji zadań w usamodzielnieniu wychowanków. Warszawskie placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone są przez m. st. Warszawę i nadzorowane, w związku z art. 122 ustawy o pieczy zastępczej, przez Wojewodę Mazowieckiego. Tylko w czterech placówkach, prowadzonych także na zlecenie Miasta przez jednostki działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego³⁵, nadzór nad placówką oraz realizacją umowy sprawowało Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy, za pośrednictwem WCPR.

W okresie tym Wojewoda Mazowiecki przeprowadził 4 kontrole, którymi objęto również zagadnienia związane z usamodzielnianiem wychowanków. Stwierdzone, powtarzające się nieprawidłowości dotyczyły zatrudnienia osób z naruszeniem art. 98 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej oraz jakości pracy wychowawczej, uzasadniającej potrzebę zwiększenia skuteczności nadzoru nad wychowawcami i specjalistami. Biuro Urzędu Miasta poinformowało kontrolujących o realizacji zaleceń pokontrolnych Wojewody. Nie było natomiast zainteresowane wynikami kontroli i zaleceniami pokontrolnymi Wojewody w Domu Dziecka Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

(akta kontroli str. 347-350, 411-416)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie w zbadanym zakresie.

³³ Program wymienia trzy podstawowe źródła finansowania, tj. budżet m.st. Warszawy w ramach limitów rocznych planów budżetowych, środki finansowe z funduszy unijnych pozyskiwane zarówno przez jednostki organizacyjne Miasta, jak i organizacje pozarządowe realizujące projekty społeczne w partnerstwie z Miastem oraz środki finansowe innych podmiotów współpracujących z Miastem w zakresie realizacji celów i zadań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

³⁴ Pisma z dnia 28 lutego 2013 r. oraz 11 marca 2014 r.

³⁵ Art. 190 ustawy o pieczy zastępczej.

2. Udzielanie pomocy na usamodzielnianie wychowanków oraz jej skuteczność

1. Na podstawie objętej kontrolą dokumentacji spraw 40 usamodzielnianych wychowanków ustalono, że Centrum przyznawało pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie w ustalonej w ustawie o pieczy zastępczej minimalnej wysokości. Natomiast pomoc na zagospodarowanie przyznawana była w wysokości nie niższej niż 1.500 zł i nie wyższej niż 4.941 zł, tj. kwoty, którą otrzymują osoby korzystające z pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej³⁶.

(akta kontroli str. 151, 291, 400)

Wychowankowie usamodzielniający się, wnosząc o rodzaj pomocy nie wskazywali wysokości świadczenia. Spośród 40 szczegółowo analizowanych spraw: z trzech form pomocy korzystało 13 wychowanków, 17 z czterech, siedmiu z pięciu, jeden z sześciu i dwóch z siedmiu. Najczęściej powtarzającą się formą pomocy, z której korzystały te osoby, była pomoc na kontynuowanie nauki (40 osób, tj. 100% badanych spraw) oraz pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych (34 osoby, tj. 85% badanych spraw). Stwierdzono, że decyzje administracyjne w tych sprawach były prawidłowe pod względem formalno-prawnym.

(akta kontroli, str. 291)

Stwierdzono jeden przypadek odmowy przez Ośrodek przyznania pomocy, który rozstrzygnięto w drodze decyzji administracyjnej. Odmowa dotyczyła pomocy na usamodzielnienie i była zasadna.

(akta kontroli, str. 291, 402)

Badane w toku kontroli wnioski wychowanków o usamodzielnienie spełniały warunki pod względem formalnym. W każdym przypadku prawidłowo wyliczano dochód przypadający na jedną osobę oraz przestrzegano wymaganego dla uzyskania pomocy okresu pobytu w pieczy zastępczej. Decyzje przyznające pomoc wydawano niezwłocznie i termin ich rozpatrzenia od dnia wpływu wniosku nie przekroczył miesiąca. Spośród 73 decyzji poddanych analizie, 25 (34,3%) wydanych zostało do 10 dni od dnia złożenia wniosku, 26 (35,6%) wydano w okresie od 11 do 20 dni, a pozostałe 22 (30,1%) – w okresie od 21 do 30 dni.

W okresie objętym kontrolą nie zaskarżono żadnej decyzji wydanej w sprawie świadczeń przyznanych na podstawie przepisów ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli, str. 291)

2. Współpraca Centrum z usamodzielniającym się wychowankiem polegała m.in. na sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do rozpoczęcia procesu usamodzielnienia oraz udzieleniu informacji, dotyczących przysługujących świadczeń. Prowadzona była także praca socjalna z usamodzielnionym wychowankiem oraz świadczona była pomoc w załatwianiu m.in. spraw urzędowych lub osobistych (kierowanie do mieszkań chronionych, współpraca z placówkami oświatowymi, służbami mundurowymi, rodziną, środowiskiem lokalnym itp.). Odbywano także cykliczne spotkania z mieszkańcami mieszkań chronionych, w celu omówienia spraw bieżących.

(akta kontroli, str. 291)

We wszystkich analizowanych przypadkach wychowankowie posiadali zatwierdzone IPU, które zawierały wymagane informacje, o których mowa w art. 145 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pieczy zastępczej. Terminowo wskazani byli również opiekunowie usamodzielnienia oraz prawidłowo opracowano indywidualne programy usamodzielnienia, wynikające z przepisów art. 145 ust. 2 i 4 ustawy o pieczy zastępczej (zachowany został dwumiesięczny termin na wskazanie opiekuna usamodzielnienia, przed osiągnięciem pełnoletności, a IPU były opracowywane co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności).

(akta kontroli, str. 6-8, 291)

Stwierdzono 15 przypadków niewywiązania się wychowanków pieczy zastępczej z obowiązków zawartych w IPU. Były to takie okoliczności, jak: porzucenie nauki lub brak promocji i zmiana szkoły – nawet powtarzające się w przypadku niektórych osób, pobyt w zakładzie karnym, pozbawienie praw do mieszkania chronionego – naruszanie przyjętych zasad, brak opłat itp. W takich sytuacjach IPU podlegał aktualizacji. Wychowankowie, którym przyznano pomoc na kontynuowanie nauki przedkładali w Centrum zaświadczenia o pobieraniu nauki i uczęszczaniu na zajęcia. Opiekunowie i pracownicy socjalni wywiązywali się ze swoich obowiązków, m.in. przez akceptowanie wniosków osób usamodzielniających się, kontaktowanie się ze szkołą, pomaganie

³⁶ Pomoc udzielana jest w kwocie maksymalnej, z wyjątkiem przypadków wnioskowania niższej wartości oraz pomocy udzielonej w 2014 r. (4.500 zł), w związku z dużą liczbą wniosków złożonych w tym okresie.

w trudnych sytuacjach życiowych. W każdym przypadku brak terminowej realizacji IPU powodował zawieszenie decyzją administracyjną przyznanego świadczenia. We wszystkich przypadkach wychowankowie nie zrezygnowali z udziału w procesie usamodzielnienia i zobowiązywali się do dalszej realizacji postanowień zawartych w IPU.

(akta kontroli, str. 291, 402-403)

3. Spośród objętych kontrolą 40 spraw, w 26 przypadkach w aktach znajdowała się dokumentacja dotycząca pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, w tym 25 wychowanków uczestniczyło w projekcie *Integracja dla samodzielności*, w ramach którego uczestnicy mogli korzystać m.in. z usług doradcy zawodowego, aktywizacji edukacyjnej (podnoszenie kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym, zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych umożliwiających aktywizację zawodową). W jednym przypadku stwierdzono udzielenie przez pracownika socjalnego pomocy przy załatwianiu formalności przez usamodzielnianego wychowanka w urzędzie pracy. Z analizy kart aktywnej integracji wynika, iż usamodzielniani, biorący udział w projekcie, korzystali m.in. z kursów zawodowych, językowych, komputerowych i doradztwa zawodowego oraz warsztatów autoprezentacji na rynku pracy i umiejętności radzenia sobie ze stresem. W przypadku 3 usamodzielnianych wychowanków uzyskali oni przygotowanie i pomoc w zatrudnieniu, przed opuszczeniem placówki. W 10 sprawach wychowankowie nie skorzystali z pomocy w zatrudnieniu, ze względu m.in. na odbywanie nauki, posiadanie innych źródeł dochodu lub brak gotowości do podjęcia zatrudnienia. Według danych Urzędu Pracy m.st. Warszawy, w czasie kontroli trzy osoby (spośród 40 analizowanych spraw) były zarejestrowane jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

(akta kontroli, str. 291, 395-404)

W IPU nie określano, na co zostaną poniesione wydatki na usamodzielnienie. Sposób wykorzystania środków finansowych, na podstawie wniosków opracowanych przez Centrum, wskazywano w decyzjach przyznających pomoc na zagospodarowanie. Usamodzielniani, składając wniosek, byli zobowiązani do określenia celu pomocy (usamodzielnienie, zagospodarowanie), podając jednocześnie szacunkowe wartości wydatków, które następnie były weryfikowane.

(akta kontroli, str. 151-155, 291)

4. Wychowankowie rodzin zastępczych, po osiągnięciu pełnoletności najczęściej pozostają w mieszkaniu byłej rodziny zastępczej; tym samym mają możliwość ukończenia rozpoczętej szkoły, w oparciu o stabilizację mieszkaniową i finansową. Większość wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, po osiągnięciu pełnoletności, opuszcza placówkę, powracając do rodziny naturalnej (często środowiska patologicznego) lub zamieszkują w mieszkaniach chronionych. Centrum posiadało wiedzę o występujących w tych rodzinach problemach, a ich monitorowanie wynikało bezpośrednio z pracy pracownika socjalnego, prowadzonej w tych rodzinach.

Z analizy dokumentacji 40 usamodzielnianych wychowanków wynika, że wszyscy usamodzielniani, po złożeniu wniosku, bądź pozostają dłużej w placówce (czasowo), bądź otrzymują możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym. Stwierdzono, że w Warszawie funkcjonowało 17 mieszkań chronionych, przeznaczonych dla 34 wychowanków głównie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto wychowankom przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokali³⁷. W przypadku konieczności opuszczenia jednej z form pieczy zastępczej, osobie, która nie może powrócić do rodziny naturalnej, proponowane jest zamieszkanie w bursie szkolnej.

(akta kontroli, str. 159-166, 291, 403)

5. Centrum monitorowało losy wychowanków do czasu otrzymania ostatniej formy pomocy, tj. świadczenia pieniężnego na usamodzielnienie, głównie przez kontakt opiekuna usamodzielnienia oraz pracownika socjalnego z wychowankiem. Innym z elementów monitoringu jest również bieżąca kontrola wydatków ponoszonych w związku z pobieraniem nauki, zagospodarowaniem, usamodzielnieniem itp., polegającym m.in. na weryfikacji ponoszonych wydatków (faktur), zasadności zakupów itd. Weryfikacja taka, zdaniem NIK, pozwala ocenić trafność przyjętych założeń, planów i ewentualnie zmodyfikować je w wypadku istotnych zmian w sytuacji osobistej

³⁷ Wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych, zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, po uzyskaniu pełnoletności – na podstawie uchwały nr LVIII/1751/2009 Rady m. st. Warszawy z dnia 9 lipca 2009 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu miasta stołecznego Warszawy (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 132, poz. 3937 ze zm.).

usamodzielnianego. W czasie kontroli, we wszystkich 40 kontrolowanych sprawach, proces usamodzielniania nie został zakończony³⁸. Wszyscy usamodzielniani są uprawnieni (na podstawie IPU) do pobierania świadczeń z zakresu kontynuacji nauki.

(akta kontroli, str. 151-155, 159-166, 291, 388-394, 398-404)

6. W latach 2010-2011 usamodzieliło się 140 osób. W zakresie skuteczności procesu usamodzielniania oraz trwałości efektów usamodzielniania, nie były przeprowadzane badania na terenie m. st. Warszawy. Centrum nie było w stanie określić, nawet szacunkowo, jaki odsetek osób po zakończeniu procesu usamodzielniania korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Według Dyrektora Centrum, w Warszawie, w związku z tym, iż ośrodki pomocy społecznej są we wszystkich dzielnicach, nie ma możliwości organizacyjnych, by ustalić liczbę osób korzystających ze wsparcia ośrodków, po zakończonym procesie usamodzielniania. Ponadto ośrodki nie zbierają informacji, czy ich podopieczni w przeszłości byli wychowankami pieczy zastępczej.

Z informacji przekazanych przez Biuro Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m.st. Warszawy wynika, że spośród 30 poddanych kontroli spraw usamodzielnionych w latach 2010-2011 byłych wychowanków, w trzech została udzielana pomoc w formie zasiłków celowych specjalnych (zakup żywności, odzieży, obuwia, środków czystości, obiadów w szkole, leków itp.) i okresowych.

(akta kontroli, str. 151-155, 159-166, 291, 388-394, 398-404)

7. Udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych następowało w drodze umieszczenia wnioskodawców w mieszkaniach chronionych, do czasu otrzymania przez nich lokalu z zasobów lokalowych m. st. Warszawy lub w mieszkaniach uzyskanych we własnym zakresie. W latach 2012-2014, posiadana na terenie m. st. Warszawy baza 17 mieszkań chronionych dla 34 osób, zabezpieczała potrzeby usamodzielniających się podopiecznych³⁹. Mieszkania te były przypisane bezpośrednio placówkom opiekuńczo-wychowawczym, które kierowały najpierw swoich wychowanków, a na wolne miejsca innych starających się. Warunkiem zamieszkania w mieszkaniu chronionym było posiadanie i realizowanie IPU. W latach 2012-2013, z wnioskami o przyznanie mieszkania chronionego zwróciło się do Centrum 87 osób, z których pozytywną decyzję⁴⁰ otrzymało 86 osób⁴¹.

WCPR wspierało też podopiecznych w staraniach o przyznanie lokalu z zasobów m. st. Warszawy, tak w Wydziale Lokalowym, jak i u Burmistrzów Dzielnic. Dodać należy, że uchwałą Rady m.st. Warszawy⁴² przyznawano w okresie objętym kontrolą, wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych, zawodowych rodzin zastępczych, niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, preferencje w stosunku do innych mieszkańców, ubiegających się o najem lokalu⁴³. Mieszkania z zasobów lokalowych Warszawy otrzymało 106 osób⁴⁴, a na liście oczekujących było 154 wychowanków⁴⁵. Średni czas oczekiwania na przydział był zróżnicowany, w zależności od dzielnicy (i od wielkości jej zasobów mieszkaniowych) i wynosił od kilku do kilkunastu miesięcy.

(akta kontroli str. 335-337, 345-346)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶, wnosi

Wnioski
pokontrolne

³⁸ Osób usamodzielnianych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.).

³⁹ W latach 2012-2014 wystąpił jeden przypadek odmowy przyznania miejsca w mieszkaniu chronionym, z powodu braku wolnych miejsc.

⁴⁰ Decyzje wydane były w okresie nie przekraczającym miesiąca od złożenia wniosku.

⁴¹ Do 31 maja 2014 r. w mieszkaniach chronionych zamieszkało 28 osób.

⁴² Uchwała nr LVIII/1751/2009 Rady m.st. Warszawy z dnia 9 lipca 2009 r. w sprawie zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu m.st. Warszawy.

⁴³ Przysługuje pierwszeństwo w zawarciu umowy najmu, pod warunkiem, że z wnioskiem o zawarcie umowy najmu lokalu wystąpi w ciągu trzech lat od uzyskania pełnoletności.

⁴⁴ W 2012 r. – 39 osób, a w 2013 r. – 67.

⁴⁵ W 2012 r. – 60 osób, a w 2013 r. – 94.

⁴⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

o podjęcie działań na rzecz wprowadzenia obowiązku dokumentowania pracy socjalnej z podopiecznymi, w zakresie ustalanych działań oraz sposobu i terminu realizacji tych ustaleń.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, Dyrektorowi Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

*Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 12 sierpnia 2014 r.

Kontrolerzy:
Główny specjalista k.p.

Elżbieta Sieteska-Nalepkowicz

Główny specjalista k.p.

Jarosław Odachowski

Dyrektor
Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

z up. Andrzej Lewiński
wicedyrektor